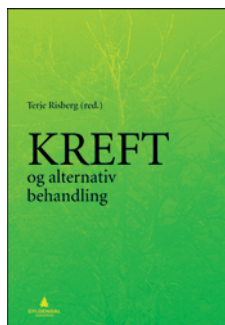

Utmerket om kreft og alternativ behandling

Terje Risberg, red.
Kreft og alternativ behandling
 309 s, tab, ill. Oslo: Gyldendal Akademisk,
 2010. Pris NOK 365
 ISBN 978-82-05-39520-6

Terje Risberg er overlege og professor i kreftsykdommer ved Universitetssykehuset Nord-Norge i Tromsø. Han er utvilsomt den skolemedisineren som har mest kunnskap om det alternative helsemarkedet som brukes av norske kreftpasienter. Dette er ikke en bok som promoterer alternativ medisin. Derimot skuer den utover et fremmed landskap fra et skolemedisinsk utsiktspunkt.

De enkelte kapitlene er skrevet av norske tungvektene innenfor sitt fagfelt. Risberg har alene eller sammen med andre skrevet 10 av de 19 kapitlene. Hans egen innledning oppsummerer mye viktig i møte med kreftpasienten.

Boken består av tre hoveddeler: innledning, skolemedisinske holdninger og alternativ behandling. I den første delen beskriver forfatterne definisjoner, lovverk og Kreftforeningens rolle. I den skolemedisinske delen gjør de rede for kreftmedikamenter, immunterapi, kosthold, mosjon, legemiddelinteraksjoner og placebo. Siste hoveddel omhandler de ulike alternative og komplementære behandlingene som er i bruk. Denne delen utgjør halvparten og er kanskje den viktigste for en tradisjonell skolemedisiner. Her beskriver forfatterne de mest brukte alternative metodene og deres bakgrunn. Til slutt er det en alfabetisk liste med forklaring av de 100 mest benyttede alternative behandlingene i Norge.

En betydelig del av kreftpasientene bruker alternative behandlingsopplegg i tillegg til den skolemedisinske behandlingen de får. Det er få som gir avkall på sykehusbehandling og baserer seg på alternative opplegg alene. Kunnskap om emnet er viktig fordi det berører så mange mennesker i en vanskelig situasjon. Boken gjennomsyres av respekt for pasientene og deres valg. De ulike alternative behandlingene beskrives nøytralt og blir kun kommentert hvis opplegget synes direkte farlig.

Dette er ikke noen popularisert bok selv om den kan leses av «folk flest». Målgruppen er primært ansatte i helsevesenet. Den kan leses sammenhengende for å få en oversikt over fagfeltet, men egner seg trolig best som oppslagsbok. Paperbackformatet er hendig.

Budskapet til Risberg er at leger og andre helsearbeidere bør ha reflekterte standpunkter om alternative behandlingsformer. Refleksjon krever kunnskap, og boken fyller et åpenbart kunnskapsbehov. Min eneste innvending er at alle kapitlene burde hatt en sammenfattende oppsummering. Med tanke på tittelen kunne den alternative delen vært litt utvidet på bekostning av den skolemedisinske.

Disse innvendingene rokker imidlertid ikke ved konklusjonen om at dette er en meget god bok. Den gir en god oversikt over et uryddig fagfelt og er et utmerket oppslagsverk. Boken omhandler mange aspekter av alternativ behandling og gir svar på mange spørsmål. Dette er en nyttig bok for alle som har ansvar for kreftpasienter. Boken fortjener en plass på alle sykehusavdelinger og hos alle leger som håndterer kreftpasienter og deres pårørende.

Gunnar Tanum

Avdeling for klinisk service
 Kreft-, kirurgi- og transplantasjonsklinikken
 Oslo universitetssykehus, Radiumhospitalet

Lite om danske forhold

Carsten René Jørgensen
Danmark på briksen
 Et psykologisk perspektiv på Danmark og danskerne i det senmoderne. 395 s, tab, ill.
 København: Hans Reitzels Forlag, 2012.
 Pris DKK 398
 ISBN 978-87-412-5449-4

Forfatteren er professor i klinisk psykologi ved Universitetet i Århus og har de siste årene gitt ut flere bøker om personlighetsforstyrrelser og psykoterapi. I denne boken henvender han seg ikke bare til fagfolk, men til den opplyste allmennheten.

Danmark på briksen har fire hovedkapitler. I del 1 omtaler forfatteren indikatorer for psykisk sunnhet. I del 2 diskuterer han tendenser i det «senmoderne samfunn» der mennesket i økende grad blir frigjort fra tradisjonelle bindinger til familie og andre sosiale fellesskaper og kjennetegnes av urealistiske jeg-idealer og forventning om at alle skal fungere som autonome individer. Hurtige endringer skjer, ikke bare på det teknologiske feltet, men også i hverdagslivet der man skal rekke stadig mer per tidsenhet. I del 3 om den sosiale identiteten behandler han de psykologiske prosessene som er knyttet til innvandring og særlig møtet med muslimer. I siste del trekker forfatteren frem behovet for en mer psykologisk og humanistisk holdning til psykiske lidelser og konsentrerer seg særlig om AD/HD.

Jørgensen tar utgangspunkt i det faktum at danskene skårer høyt på spørreundersøkelser, riktignok enkle spørreskjemaer, om trivsel og lykkefølelse. Levestandarden er høy i Danmark, og velferden godt utbygd. Nylig svarte 94–95 % av de spurte at de var «meget eller ganske lykkelige», mens gjennomsnittet i de knapt 30 OECD-landene var 88 %. I en EU-undersøkelse for noen år siden stilte man spørsmålet: «Generelt sett, hvor tilfreds er du med det liv, du lever?» Hele 98 % av danskene svarte at de var tilfredse eller meget tilfredse med det livet de levde. Men samtidig viser en rekke rapporter at ikke alle dansker kan ha det så bra. Mange behandles i psykiatriske avdelinger og poliklinikker, og ikke få går hos privatpraktiserende psykologer og psykiatere og såkalte alternative behandlere. Tall fra Lægemiddelstyrelsen viste at nesten 8,5 % av den voksne danske befolkningen brukte antidepressiv medisin i 2010. Forfatteren gir ikke noe godt svar på dette paradokset.

Jeg åpnet boken i nysgjerrighet med ønske om svar på, eller iallfall en belysning av, en rekke spørsmål, men ble dessverre skuffet. Skilsmisse- og selvmordsfrekvensen har gjennom flere tiår vært betydelig høyere i Danmark enn i Sverige og Norge. Danmark har gjennom de siste tiårene også hatt et større forbruk av alkohol enn Sverige og Norge. Faktisk har Danmark ligget på høyde med land som Frankrike, Spania og Tyskland. På tross av stor demografisk og kulturell likhet viser tall fra de nordiske landene interessante forskjeller, men vi finner lite om disse forholdene. Grunnen er nok at forfatteren er lite fortrolig med empirisk psykiatrisk epidemiologi. Bare på ett område går forfatteren mer i dybden, og det gjelder AD/HD. Men det forunder at forfatteren spanderer en seksdel av boken på dette relativt perifere temaet. AD/HD er blitt en motediagnose med særlig høye rapporterte tall fra USA (5–10 %), mens tall fra England og Skandinavia gjerne opererer med en forekomst på 2–3 % hos barn.

Forfatteren er belest og skriver klart. Men det er blitt en bok om generelle sosialpsykologiske forhold slik de viser seg i den nordvestlige europeiske kulturen. Det spesifikt danske, som tittelen antyder, finner man lite av.

Einar Kringlen

Psykiatrisk institutt, Vinderen
 Universitetet i Oslo